

Sag C-411/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

27. maj 2019

Forelæggende ret:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italien)

Afgørelse af:

16. januar 2019

Sagsøgere:

WWF Italia o.n.l.u.s. m.fl.

Sagsøgte:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Azienda Nazionale Autonoma Strade SpA (ANAS)

Hovedsagens genstand

Søgsmål anlagt ved Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (den regionale forvaltningsdomstol for Lazio, Italien, herefter »den forelæggende ret«) med påstand om annullation af de retsakter, hvormed de italienske myndigheder afgav en positiv miljøkonsekvensvurdering med hensyn til det indledende projekt vedrørende et vejarbejde.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse.

Anmodningen om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF vedrører spørgsmålet om, hvorvidt den italienske lovgivning og de administrative foranstaltninger, som i det foreliggende tilfælde muliggjorde en positiv miljøkonsekvensvurdering med hensyn til det foreløbige projekt vedrørende et vejarbejde, hvorom en anden administrativ myndighed, der allerede havde taget stilling til det samme spørgsmål, imidlertid havde afgivet en negativ vurdering, er foreneligt med EU-retten

De præjudicielle spørgsmål

1) Er artikel 6 i direktiv 1992/43/EØF, sammenholdt med direktiv 2009/47/EF, for så vidt som den finder anvendelse på det foreliggende tilfælde, til hinder for en national primær lovgivning og den hertil knyttede sekundære gennemførelseslovgivning som nævnt ovenfor, som giver organet »i sidste instans« – der har kompetence til at vedtage en positiv miljøkonsekvensvurdering med hensyn til det foreløbige projekt vedrørende arbejder i tilfælde af en begrundet indsigelse fra ministeren for miljø, natur- og havbeskyttelse – mulighed for med henvisning til, at der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, at meddele en godkendelse og herved lade proceduren fortsætte, selv om det statslige organ, der er ansvarlig for miljøbeskyttelsen, har fastslået, at det ikke er muligt at træffe kompenserende foranstaltninger vedrørende det projekt under godkendelse, for hvilket der er allerede blevet afgivet en negativ miljøkonsekvensvurdering?

2) Er ovennævnte direktiver til hinder for en løsning som den vedtagne, som med det formål at godkende det foreløbige projekt for arbejder, der er genstand for en VVM-procedure, som vægter hensyn til væsentlige samfundsinteresser højere end miljøhensyn, til trods for, at disse interesser udelukkende er baseret på arbejdernes økonomiske karakter, deres overensstemmelse med den landskabsmæssige, historiske, kulturelle og socioøkonomiske beskyttelse og behovet for at færdiggøre et transeuropæisk vejnet, i det foreliggende tilfælde det såkaldte TEN-T netværk, defineret som »Comprehensive« i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013, selv om der findes en eksisterende alternativ løsning, der allerede er blevet godkendt ud fra et miljømæssigt perspektiv?

3) Er en løsning som den vedtagne, hvorved det ansås for muligt at udsætte gennemførelsen af yderligere undersøgelser og studier af den miljømæssige betydning for den vejstrækning, som endnu ikke er blevet godkendt i VVM-henseende – herunder virkningerne på lokaliteten – til stadiet for det endelige projekt, i stedet for at kræve, at forslagsstilleren foretager yderligere vurderinger og undersøgelser for at kompensere for de økonomiske og landskabsmæssige virkninger på den alternative rute, som allerede er blevet godkendt ud fra et miljømæssigt perspektiv, forenelig med ovennævnte EU-retlige forskrifter?

4) Er de ovennævnte direktiver under sådanne omstændigheder og i tilfælde af, at det første, andet og tredje spørgsmål besvares med, at der er overensstemmelse [med EU-retten], til hinder for en løsning som den vedtagne, hvorefter en negativ udtalelse – der tyder på miljømæssig uoverensstemmelse, der afgives af det kompetente organ under godkendelsesproceduren for det foreløbige projekt vedrørende arbejder, og hvorved mere dybdegående vurderinger af indvirkningen deraf på områdets landskabs- og miljømæssige komponenter udskydes til stadiet for det endelige projekt under specifik henvisning til VVM-undersøgelser og det dertil knyttede krav om passende kompenserende og afhjælpende foranstaltninger vedrørende påvirkningen – ikke skal anses for bindende?

5) Er de ovennævnte direktiver til hinder for en løsning som den vedtagne, hvorved forslagsstilleren vedrørende arbejderne i forbindelse med udarbejdelsen af det endelige projekt anmodes om at iagttage krav, henstillinger og anbefalinger vedrørende de landskabs- og miljømæssige hensyn, der blev fastsat i forbindelse med den forvaltningskonference, der blev afholdt vedrørende det foreløbige projekt, selv om organet med ansvar for miljøbeskyttelse har fastslået, at der ikke er mulighed for at vedtage kompenserede foranstaltninger vedrørende de forskellige projekter under godkendelse?

6) Er de ovennævnte direktiver til hinder for en løsning som den vedtagne, såfremt forslagsstilleren ligeledes anmodes om at foretage en miljøkonsekvensvurdering af projektet vedrørende arbejder, herunder den såkaldte »passende vurdering«, som er behørigt affattet i henhold til de gældende retsfor skrifter, som skal danne grundlag for gennemførelsen af den omhandlede miljøkonsekvensvurdering?

7) Er de ovennævnte direktiver til hinder for en løsning som den vedtagne, hvorved en tredjepart (Regionen Lazio), der er et andet organ end det oprindeligt ansvarlige organ (VIA-VAS-kommissionen under Ministeriet for miljø, natur- og havbeskyttelse, [herefter VIA-VAS-kommissionen]), er blevet udpeget til at efterprøve den miljøkonsekvensvurdering, der er vedlagt det endelige projekt vedrørende arbejder, også med henblik på at identificere eventuelle efterfølgende nødvendige kompenserende og afhjælpende foranstaltninger til beskyttelse og bevarelse af de miljø- og landskabsmæssige komponenter i det berørte område, idet VIA-VAS-kommissionen i henhold til artikel 185, stk. 4 og 5, i lovdekret nr. 163/06 kun gives mulighed for *ex post* at afgive sin egen udtalelse om, hvorvidt det endelige projekt vedrørende anlæggelsen af den pågældende vej er i overensstemmelse med kravene om landskabs- og miljømæssige hensyn, efter den ovennævnte efterprøvelse?

Anførte EU-retlige forskrifter og påberåbt praksis fra Domstolen

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (»habitatdirektivet«). Særligt første, syvende og tiende betragtning dertil samt artikel 2, stk. 3, artikel 3, stk. 1, artikel 4, stk. 5, og artikel 6.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle. Særligt 6. og 12. betragtning dertil samt artikel 2, artikel 3, stk. 2, litra b), og artikel 4, stk. 4.

Følgende domme fra Den Europæiske Unions Domstol er endvidere blevet påberåbt: dom af 21. juli 2016, Orleans m.fl., C-387/15 og C-388/15, EU:C:2016:583, præmis 32, 35, 36, 39, 40, 43-48, 52-54 og 57-64; dom af 3. april 2014, Caspian Tre Pini, C-301/12, EU:C:2014:214; dom af 16. februar 2012, Solvay m.fl., C-182/10, EU:C:2012:82, præmis 68-77; dom af 21. juli 2011, Azienda Agro-Zootecnica Franchini e Eolica di Altamura, C-2/10, EU:C:2011:502; dom af 24. november 2011, Kommissionen mod Spanien, C-404/09, EU:C:2011:768; dom af 14. januar 2010, Stadt Papenburg, C-226/08,

EU:C:2010:10; dom af 20. september 2007, Kommissionen mod Italien, C-304/05, EU:C:2007:532, dom af 11. juli 1996, Royal Society for the Protection of Birds, C-44/95, EU:C:1996:297.

Anførte nationale forskrifter

Decreto legislativo del 12 aprile 2006, - Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (Lovdekret nr. 163 af 12.4.2006 nr.163 om offentlige bygge- og anlægskontrakter, tjenesteydelseskontrakter og vareindkøbskontrakter til gennemførelse af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF, herefter »lovdekret nr. 163/06«). Særligt:

- Artikel 165, stk. 3, som fastsætter indholdet af det indledende projekt vedrørende infrastrukturen og bl.a. bestemmer, at når arbejderne er undergivet en miljøkonsekvensvurdering, skal det indledende projekt også ledsages af en undersøgelse af indvirkningen på miljøet.
- Artikel 182, stk. 1 og 2, hvormed det fastslås, at miljøkonsekvensvurderingen er obligatorisk.
- Artikel 183, stk. 6, som bestemmer, at Consiglio dei ministri (ministerrådet) er det organ, der har kompetence til at vedtage en positiv miljøkonsekvensvurdering d, såfremt der foreligger en begrundet negativ vurdering fra Ministero dell'ambiente e della tutela del territorio (ministeriet for miljø og naturbeskyttelse).
- Artikel 185, stk. 4 og 5, i henhold til hvilke VIA-VAS-kommissionen afgiver udtalelse om, hvorvidt det endelige projekt er i overensstemmelse med kravene i den positive miljøkonsekvensvurdering.

Decreto legislativo del 29 dicembre 2011, n. 228 - Attuazione dell'articolo 30, comma 9, lettere a), b), c) e d) della legge 31 dicembre 2009, n. 196, in materia di valutazione degli investimenti relativi ad opere pubbliche (Lovdekret nr. 228 af 29. december 2011 [gennemførelse af artikel 30, stk. 9, litra a), b), c) og d), i lov nr. 196 af 31. december 2009 vedrørende bedømmelse af investeringer i offentlige arbejder, herefter »lovdekret nr. 228/11«). Særligt:

- Artikel 1, stk. 1, som bestemmer, at »ministrene er forpligtet til at foretage en *ex ante* og *ex post* vurdering som omhandlet i nærværende dekret, med henblik på at sikre rationalisering, gennemsigtighed, effektivitet og virkning af de omkostninger [...], der vedrører gennemførelsen af offentlige arbejder og public service-virksomhed [...]
- Artikel 4, som bestemmer, at ministrene skal udarbejde gennemførlighedsundersøgelser med henblik på at identificere de bedst mulige projektløsninger, for at nå de mål, der identificeres i *ex-ante*-vurderingen. For

arbejder med anslåede udgifter på mere end 10 mio. EUR, skal ministrene som et bilag til gennemførlighedsundersøgelserne også udarbejde en risikoanalyse.

- Artikel 8, stk. 1-3, som bestemmer, at ministrene skal udfærdige retningslinjer for vurderinger af offentlige anlægsinvesteringer for de sektorer, som henhører under deres ressort.

Decreto del Presidente del Consiglio dei ministri del 3 agosto 2012 - attuazione dell'articolo 8, comma 3, del [decreto legislativo n. 228/11] (premierministerens dekret af 3. august 2012 – gennemførelse af artikel 8, stk. 3, i [lovdekret nr. 228/11]. Særligt artikel 2, stk. 1, litra b), i henhold til hvilken »*ex ante*-vurderingen af de enkelte arbejder« er den bedømmelse, som er nævnt i artikel 4 i lovdekret nr. 228/2011, der skal gennemføres ved cost-benefit-teknikker, som er udfærdiget med henblik på at identificere de bedst mulige projektløsninger til at nå de mål, der identificeres i vurderingen af infrastrukturbehovet«.

Decreto del Presidente della Repubblica dell'8 settembre 1997, n. 357 – Regolamento recante attuazione della direttiva 92/43/CEE relativa alla conservazione degli habitat naturali e seminaturali, nonché della flora e della fauna selvatiche (dekret fra republikkens præsident af 8. september 1997, nr. 357 – bestemmelser om gennemførelse af direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, herefter »præsidentielt dekret nr. 357/97«). Særligt:

- Artikel 5 med overskriften »vurdering af indvirkningen«, som bestemmer følgende: [...] 2. forslagsstillerne vedrørende den fysiske planlægning [...] iværksætter [...] en undersøgelse til identifikation og vurdering af de virkninger, som planlægningen vil have på en lokalitet, hvorved der skal tages hensyn til planlægningens bevaringsmålsætning [...].
- 3. Forslagsstillerne med hensyn til forslag, der ikke er direkte forbundet eller nødvendige for at opretholde en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper på lokaliteten, men som kan have væsentlig indvirkning på selve lokaliteten, eller som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, skal med hensyn til virkningerne på lokaliteten fremlægge en undersøgelse, der identificerer og vurderer [...] de væsentligste virkninger, som disse indgreb kan have på [...] en lokalitet af fællesskabsbetydning under hensyntagen til deres bevaringsmålsætninger.
- 4. For de projekter, der er genstand for en miljøkonsekvensvurdering [...], som berører lokaliteter af fællesskabsbetydning og særlige bevaringsområder som defineret i nærværende dekret, skal miljøvurderingen inkluderes i den ovennævnte procedure, som i et sådant tilfælde også skal vedrøre projekternes direkte og indirekte virkninger på naturtyperne og arterne for hvilke disse lokaliteter og områder er blevet udpeget. Med henblik herpå skal den miljøkonsekvensvurdering, som forslagsstilleren skal udfærdige, indeholde de elementer, som vedrører spørgsmålet, om projektet er foreneligt med de bevaringsmålsætninger, der er fastsat i nærværende dekret [...]

- [...]
- 9. Hvis planen eller projektet, på trods af, at virkningerne vurderes negativt, alligevel skal godkendes af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, træffer den kompetente myndighed alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at den globale sammenhæng i Natura 2000-nettet beskyttes, og den underretter ministeren for miljø, natur- og havbeskyttelse om de vedtagne kompensationsforanstaltninger.
- 10. Såfremt de omhandlede lokaliteter omfatter prioriterede naturtyper og prioriterede arter, kan den plan eller handling, som er blevet vurderet til at en negativ indvirkning på en lokalitet af fællesskabsbetydning, kun gennemføres under henvisning til hensynet til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller, efter udtalelse fra Kommissionen, andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser
- Artikel 6 med overskriften »Særlige beskyttelsesområder« i henhold til hvilken:
 - »1. Natura 2000-nettet omfatter de særlige beskyttelsesområder, der er fastsat i direktiv 79/409/EØF [...]
 - 2. De forpligtelser, der følger af artikel 4 og 5, gælder også for de særligt beskyttede områder, der er omhandlet i stk. 1«.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 I 2015 anmodede Azienda Nazionale Autonoma Stradale SpA (herefter »ANAS«) om indledning af proceduren for »vurderingen af virkningerne på miljøet« (herefter »VVM«) for et foreløbigt projekt vedrørende afslutning af en strækning af den nationale vej nr. 675 (herefter »SS 675«), som forbinder havnen i Civitavecchia med intermodalcentret i Orte. Anmodningen vedrørte en ny vejstrækning (kaldet »den grønne rute«), hvis omkostninger til gennemførelse ifølge ANAS var lavere end de tilsvarende for en anden strækning (kaldet »den violette rute«) som allerede var blevet godkendt med hensyn til den miljømæssige indvirkning.
- 2 I 2016 fremhævede VIA-VAS-kommissionen nogle kritiske punkter vedrørende »den grønne rute« ud fra en miljømæssig synsvinkel og anførte særligt, at den pågældende rute ville strække sig over 14,4 km inden for et særligt beskyttelsesområde op til mindre end 1 km fra en lokalitet af fællesskabsbetydning.
- 3 Den 20. januar 2017 afgav VIA-VAS-kommissionen på grundlag af betragtningerne i det foregående punkt en negativ udtalelse vedrørende det foreløbige projekt for »den grønne rute« og anførte ligeledes, at problemerne med

de højere omkostninger vedrørende »den violette rute«, som allerede var blevet godkendt, ville kunne løses ved hjælp af en opdeling af ruten i to dele.

- 4 I forlængelse af denne negative vurdering anmodede Presidenza del Consiglio dei Ministri (premierministerens kontor, herefter »PCM«), som i henhold til artikel 183, stk. 6, i lovdekret nr. 163/06 var myndighed med kompetence til at vedtage en positiv miljøkonsekvensvurdering VIA-VAS-kommissionen om at tilvejebringe en miljøkonsekvensvurdering med angivelse af eventuelle kompenserende foranstaltninger og afværgeforanstaltninger. Ved udtalelse af 7. juli 2017 vedtog VIA-VAS-kommissionen en ny negativ vurdering vedrørende »den grønne rute«, og bemærkede heri, at det ikke var muligt at tilvejebringe kompenserende foranstaltninger og afværgeforanstaltninger, som krævet af PCM.
- 5 Til trods for denne yderligere negative vurdering vedtog PCM ved afgørelse af 1. december 2017 en positiv miljøkonsekvensvurdering og støttede denne afgørelse på »væsentlige samfundsinteresser«, som gjorde det nødvendigt at færdiggøre strategiske tilknyttede ruter mellem de forskellige hovedveje, der falder ind under det transeuropæiske transportnet (TEN-T), som udgør et »samlet« net som omhandlet i forordning (EU) nr. 1315/2013. Det blev med denne afgørelse ligeledes bestemt, at ANAS i fasen for udarbejdelse af det endelige projekt skulle foretage en undersøgelse af de miljømæssige indvirkninger på den omhandlede rute, der også skulle omfatte en såkaldt »passende vurdering«, som skulle udgøre grundlaget for den efterfølgende »miljømæssige indvirkning« (herefter »miljøkonsekvensvurderingen«) fra den kompetente myndigheds side i overensstemmelse med de krav, bemærkninger og anbefalinger af landskabsmæssig karakter, som var blevet fastsat i forbindelse med den arbejdskonference, som var blevet afholdt af Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (Ministeriet for infrastruktur og transport, herefter MIT«).
- 6 En række naturbeskyttelsesorganisationer og fysiske personer (herefter »sagsøgerne«) har anlagt sag ved den forelæggende ret til prøvelse af denne afgørelse med påstand om annullation.
- 7 Samtidig vedtog Comitato Interministeriale per la Programmazione Economica (det tværministerielle udvalg for økonomisk planlægning, herefter »CIPE«) ved afgørelse af 28. februar 2018 det foreløbige projekt »den grønne rute« og angav Regione Lazio som ansvarlig for efterprøvelsen af den miljøkonsekvensvurdering, der skulle vedlægges som bilag til det endelige projekt vedrørende de omhandlede arbejder.
- 8 Denne sidstnævnte afgørelse blev anfægtet af sagsøgerne ved yderligere påstande fremført inden for rammerne af det i ovenstående punkt 6 nævnte søgsmål.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 9 Sagsøgerne har til støtte for søgsmålet for den forelæggende ret gjort gældende, at afgørelsen af 1. december 2017, hvormed PCM vedtog foranstaltningen om

miljømæssig forenelighed af »den grønne rute«, er i strid med artikel 6, stk. 4, i direktiv 92/43/EØF, der blev gennemført i national lovgivning ved artikel 5 i dekret fra republikkens præsident nr. 357/97. Ifølge denne bestemmelse kan »bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser« nemlig vægtes over miljøbeskyttelseshensyn, såfremt to betingelser er opfyldt: Der foreligger ikke alternative løsninger«, og der træffes »alle nødvendige kompensationsforanstaltninger«. Ingen af disse betingelser er opfyldt i det foreliggende tilfælde, og sagsøgerne har særligt under henvisning til den omstændighed, at der ikke foreligger alternative løsninger, gjort gældende, at »den violette rute«, der endvidere var blevet godkendt af VIA-VAS-kommissionen og CIPE med hensyn til den miljømæssige indvirkning, udgør et alternativ til »den grønne rute«, som kan varetage både almene hensyn til miljøbeskyttelsen og hensynet til behovet for at gennemføre arbejderne.

- 10 Sagsøgerne har med de supplerende påstande anfægtet lovligheden af CIPE's afgørelse af 28. februar 2018, hvorved det foreløbige projekt for »den grønne rute«, for så vidt som den udpeger Regione Lazio som det ansvarlige organ for efterprøvelsen af miljøvurderingen, herunder miljøkonsekvensvurderingen, som ANAS skulle fremlægge sammen med det endelige projekt og identificere eventuelle yderligere kompenserende og afhjælpende foranstaltninger. I denne forbindelse har sagsøgerne gjort gældende, at efterprøvelsen af miljøkonsekvensvurderingen ikke kan foretages af Regione Lazio, for så vidt som den falder inden for VIA-VAS-kommissionens kompetence, som allerede har udtalt sig om dette spørgsmål. Endvidere har sagsøgerne gjort gældende, at miljøkonsekvensvurderingen, idet den allerede var blevet undersøgt af den nævnte kommission, ikke på ny kan fremlægges i forbindelse med det endelige projekt.
- 11 De sagsøgte har i deres svarskrift anført følgende omstændigheder: a) at de anfægtede foranstaltninger er begrundet i hensyn til væsentlige samfundsinteresser; b) at PCM gjorde brug af sin ved lov tildelte beføjelse i sin egenskab af organ i sidste instans i det foreliggende tilfælde; c) at der i det indledende projekt for »den grønne rute« blev foretaget en analyse af de omkostninger og fordele, der var forbundet med de arbejder, der skulle udføres; d) at »den violette rute« var blevet påført en uholdbar omkostningsstigning, således, at den ikke længere var realiserbar; e) at ANAS anvendte en innovativ og nyskabende tilgang på området for miljøkonsekvensvurdering, som gjorde det muligt at foretage en objektiv måling af indvirkningen af nye arbejder på forskellige miljømæssige, landskabsmæssige, historiske, kulturelle og socioøkonomiske elementer.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 12 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt proceduren for vurderingen af indvirkning på miljøet vedrørende »den grønne rute« er i overensstemmelse med den EU-lovgivning, der er henvist til.

- 13 I denne forbindelse har den forelæggende ret anført, at foranstaltningen vedrørende miljømæssig forenelighed og den efterfølgende godkendelse af det indledende projekt for den omhandlede rute var blevet vedtaget med henvisning til følgende:
- 14 Den væsentlig samfundsinteresse som følge af de lavere omkostninger til arbejderne og færdiggørelsen af de strategiske tilknyttede ruter mellem de hovedveje, der falder ind under det transeuropæiske transportnet TEN-T, havde forrang i forhold til miljøhensynet.
- 15 Der blev ikke taget særskilt hensyn til den omstændighed, at det kompetente statslige organ (VIA-VAS-kommissionen) havde udtalt sig i stærkt kritiske vendinger og understreget, at det ikke var muligt at træffe eventuelle kompenserende og afhjælpende foranstaltninger for versionen i henhold til »den grønne rute« og havde anført, der forelå et alternativ, som bestod af »den violette rute«, der allerede var blevet miljømæssigt godkendt, og hvis omkostninger kunne formindskes ved at foretage en opdeling i to dele.
- 16 Proceduren for planlægning og gennemførelse af de omhandlede vejarbejder blev tilladt at fortsætte og gennemførelsen af mere dybdegående vurderinger af den miljømæssige indvirkning med særlig henvisning til miljøkonsekvensvurderingen og det dertil knyttede krav om passende kompenserende og afhjælpende foranstaltninger til udarbejdelsen af det endelige projekt blev udsat.
- 17 I henhold til artikel 5, stk. 2, præsidentielt dekret nr. 357/97 blev Regione Lazio udpeget som ansvarlig for efterprøvelsen af den miljøundersøgelse, der skal vedlægges det endelige projekt for arbejderne og for at identificere eventuelle yderligere kompenserende foranstaltninger og afværgeforanstaltninger til beskyttelse og bevarelse af de miljø- og landskabsmæssige komponenter i det berørte område, og i henhold til artikel 185, stk. 4 og 5, i lovdekret nr. 163/06 blev det kun overladt VIA-VAS-kommissionen at formulere sin egen udtalelse vedrørende spørgsmålet i det endelige projekt om de ovennævnte krav vedrørende den landskabsmæssige og miljømæssige karakter.
- 18 ANAS skal i forbindelse med udarbejdelsen af det endelige projekt for arbejderne tage hensyn til de krav, bemærkninger og anbefalinger af landskabs- og miljømæssig karakter, der blev fastsat under den arbejdskonference, som blev afholdt med henvisning til det endelige projekt, og derudover foretage den miljøundersøgelse af de omhandlede arbejder på grundlag af hvilken, der skal gennemføres en miljøkonsekvensvurdering.
- 19 Den forelæggende ret har endvidere henvist til sagsøgernes vigtigste argumenter og særligt den omstændighed, der er nævnt i punkt 11, litra e), ovenfor, hvorefter ANAS i det foreliggende tilfælde anvendte en innovativ og nyskabende tilgang på området for miljøkonsekvensvurdering. På baggrund af denne innovative tilgang, og idet der ikke foreligger specifik retspraksis på området, finder den

forelæggende ret det nødvendigt at forelægge Domstolen de omhandlede præjudicielle spørgsmål.

ARBEJDSDOKUMENT